

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden December' 31-dik napján, 1816-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

Az a' Kérő .levél, mellyet a' Londoni Polgármester, a' Senátorok, 's a' Nagy Tanács (vagy a' város' külömbkülömb közönségei által kivállogattatott polgárok' gyűlése), a' múlt November' 28-dikán meghatároztak, 's a' Régens Princznek December' 9-dikén, tulajdon magok, be is nyujtottak, e' volt. —“

„Mi, az ő Felsége' legengedelmesebb 's leghüségesebb alattvalói, a' Lordmáyor (Polgármester), a' London Senátorok (Aldermannok) és Polgárok, egy tanácsba öszszegyülekezve közelítünk Kir. Hertzegséghez, azért, hogy a' nép' szenvedéseit, és panaszait lerajzoljuk 's azon eszközöknek elfogadását, mellyeket mi az országnak bátorságára, tsendességére, 's boldogságára nézve elkerülhetetlenül szükségeseknek lenni tartunk, tisztelettel telyes módon javasoljuk. Megtartóztatjuk magunkat azon inségeknek és szenvedéseknek következeiseibe való mélyebb bebotsátkozástól, a' mellyek most mindenfelé közönségesek, tsak annyit említünk, hogy az az inség, a' melly néhány esztendőktől fogva mind nagyobb-nagyobb gráditsra lépett, végtére elszenvedhetetlenné lett; ez nem tsak imittamott éreztetik, az országnak nem tsak ez vagy amaz részére terjed-ki; ennek elszenvedhetetlen terhe alatt, a' kereskedés, a' mesterségi iparkodás, a' szántásvetés, mind odalesznek; lehetetlenséggé lett az, hogy a' népnek nagy része munkát találhasson, an-

nyival is inkább, hogy a' rajta fekvő terheket elhordozhassa. Mi igen nagyon kérjük Kir. Hertzegségedet, hogy fontolja-meg azt, hogy a' mi mostani öszszebonyolódzott inségeink nem tsupán a' hadakozás' állapotjáról a' hékességre való által-lépésből, 's nem is tsak valamely hirtelen vagy történetből való okokból vették származásokat: és erre nézve éppen ily kevésbé is hárittathatnak-el némely egy oldalú vagy tsak hamar elenyésző eszközök által. A' mi terheink azon nagyon siettetett és veszedelmes hadakozásoknak, mellyeket igasságtalanul kezdettünk-el, 's okos célzás nélkül vakmerő módon folytattunk — azon véghetetlen segedelem pénzeknek mellyeket idegen Hatalmasságoknak azért fizettünk, hogy tulajdon vidékeiket védelmezzék, avvagy hogy szomszédjaikét bántsák — a' papiros pénz' közkézen való megtsaló forgásának — a' fegyveres nép' azon sokaságának, melly a' Constitúzióval ellenkezik és hallatlan — a' példanéklül való és most is szüntetenül nevedő *Civillistának* (az Udvari költségnek) — azon véghetetlen summáknak, mellyek mint meg nem érdemlett kegyelem-pénzek 's mint *Sine-Cúra* k úgy fizettetnek — 's azon pazérló és gondolatlan költségeknek, mellyekre a' közönséges pénz az Országlásnak minden ágainál fordittatik — a' természetszerént való következeisek — ezek pedig minnyájan onnét vették eredeteiket, hogy a' Parlamentumban a' nép' képviselőinek igasságos mérséklődése megromolván, a' miatt a' Korona' szolgálaira va-

16 *Constituzionális* egész felvigyázat elvesszett, 's a' Parlamentum a' Ministerek akaratjának alája vettetett. Mi nem tselekedhetjük azt, hogy azért való bánkodásunkat és kesergésünket ki ne jelentsük, hogy a' mellett is, hogy Kir. Hertzegséged' olyan kegyelmes volt, hogy a' Parlamentum ülésinek kinyitításakor a' gazdálkodást 's kímélést javasolta vala, a' Kir. Hertzegséged Ministerei még is a' Státus' költségeit illető minden projektumoknak ellene szegeztek magokat, 's oly sok voksolókat tudtak magoknak a' Parlamentum' tagjai között szerezní, hogy iparkodásaikat a' Kir. Hertzegséged' jóvállásának 's a' nép' hatható szóval kinyilatkoztatott akaratjának kitsúfolására, végre hajtani, 's szentségeseknek mutatni tudták; melyből a' következett, hogy a' nemzeti képviselő' dolga mind jobban jobban allyasodván 's megvesztegetődvén, így a' Parlamentum azt a' szemrehányást, melynek megmutatására az 1793-dik esztendőben magát a' mi akkori betsületes Charles nevű képviselő társunk, a' mostani Lord Grey, egy ezen Parlamentum' eleibe benyújtott kérő levele által ajánlotta vala, megérdemlette; azt tudniillik hogy a' népnek nagy sokasága (massája) a' Parlamentumi tagok' választatásának munkájától egészen kiszorítottván, az ezen Parlamentumi betsületes tagoknak választatása nagyobb részint csak holmi régi váraknak omladozott maradványaikhoz tartozó helységetskéktől, 's a' kintstárnak 's néhány igen kevés Familiáknak befolyásától van felfüggesztetve, a' melly környúlállás az ország' megromlott állapotjának igen szomorú bizonyága. Elpazérlott segedeleinkútfejeinktől megfosztatván, az adófizetéseknek nehéz terhét tovább elnem hordozhatjuk, 's alázatossággal tudtára adjuk Kir. Hertzegségednek, hogy csak ezeknek a' visszz éléseknek eltöröltetése 's a' nép' Constituzionális jusainak a' Parlamentum' tagjai' választatásban való visszaadattatása, szolgálhatnak bizonyos kezességül és zálló-

gúl azeránt, hogy ezek a' visszaélések többé vissza térni nem fognak, hogy a' nép' félelmeskedései eltsendesednek, felingereltetett érzékenységei megengesztelődnek, 's az a' szerentsétlenség elharittathatik, melybe a' népnek elkerülhetetlenül belé kell bonyolittatni, ha a' romlottságnak és mértékletlenkedéseknek systemája mellett vakmerő módon és okosság nélkül megmaradunk. Erre nézve alázatosan kérjük Kir. Hertzegségedet, hogy a' Parlamentumot lehető hamarsággal hívassa össze, 's legyen olyan kegyelmes, hogy ennek, azon fontos tárgyak felett való tanátskozást, a' milyennek a' haszonnélkül való hivataloknak, kegyelemből való pénzfizetéseknek és Sine-Curáknak eltörlése, a' véghetetlen sokságú fegyveres erőnek, 's a' közönséges adófizetéseknek kevesittése, 's a' nép' azon jusának, hogy a' törvényhozásban részesülhessen, visszaadattatása, minden további halasztás nélkül jóvasolja."

Ezen kérő levelet a' trónusban ülve fogadta-el a' Régens Princz; *Bart Silvester John* nevű úgy nevezett *Recorder* (a' Polgári Követség' Orátora) olvasta-fel. A' Princz ekképpen felelt: —

„Eltsudálkozva és bánkodó érzékenységgel fogadom a' Polgármesternek, a' Senátoroknak, 's *London* belső varosa' közönsége' Tanátsának ezen hozzám intézett kérő levelét. A' milyen nagyon én az országban uralkodó szükségét és sokféle szenvedéseket sajnálom; éppen ily nagy vigasztalást találok abban a' meggyőződésben, hogy az ő Felsége' alattvalóinak nagy sokasága, azon iparkodások mellett is, mellyek által annak felingereltetésére 's elsbábittatására van a' célzás, meggyőzöttetve van a' felől, hogy azok a' terhes szenvedések, mellyeket ő ily példás türedelemmel 's nagy lelkűséggel hordoz, nagyobbadon mind olyan indító okoknak tulajdoníthatnak, a' mellyeket elkerülni nem lehetett, és én annak a' megvilágosodott jóindulatnak iparkodásait, melly magát az egész

országban illy ditséretesen és sikeresen jelentti, szívemnek telyes örömevel szemlélem. Azon időben, mellyet én az ország' jelen lévő környülállásainak éretten való megfontolása után, legalkalmatossabbnak 's a' czéllal legmegegygyezőbbnek lenni találtam, az én Parlamentumomnak böltsességéhez fogok határnélkül való bizodalommal folyamodni, 's tökéletesen meggyőződött vagyok affelől, hogy egy erős 's mértékletes principiumokon fundáltatott Országglószék, a' nemzet' jó lelkü gondolkodásának, egy szívvel lélekkel való iparkodásának 's betsületességének segedelmével, mind azokat az iparkodásokat, akár melly indító okokból vegyék is származásokat, mellyek oda czéloznak, hogy a' hamar elmúló szenvedéseket, mint eszközöket arra fordítsák, hogy az ország' zenvedéseit tartósokká 's megörvösolhatatlanokká tegyék, semmivéteszi."

A' Régens Princz December 9 - dikén különösen a' Londoni Tanáts ezen kérő levelének elfogadására ment vala be *Brighton*bol Londonba, a' hova innét azonnal ismét vissza ment, a' hol egész Familiája egygyütt van. *Charlotta* a' Koronaörökös Hertzegaszszony (Koburné ő Kir. Hertzegaszszonysága) a' *Spitalfieldi* selyem - fabrikákból 2000 rőf selyem matériát vásároltatott; hasonló feles vásárlásokat tétetett a' Régens Princz is sok más selyem-Fabrikákban, hogy példáikat más Nagyok is követvén a' munkanélkül heverő műhelyeknek munkát szerezzenek. — A' *Spitalfieldi* selyemmanufakturákban már régóta minden munka megszűnt; minthogy senki semmit nem vitt oda dolgoztatni. A' *Londoni* Polgármester közönséges meghívást intézett a' város' lakosaihoz, azeránt, hogy iparkodjanak a' közönséges keresetnek ezen ágát felsegíteni. A' közönséges levelek is nagyon jóvasólják mindeneknek, hogy selyem nyakraválót viseljenek. Közönségesen reménlik, hogy a' Régens Princznek 's leányának példaadásokat, melyről emléke-

zénk, a' Királyi Familiának egyéb tagjai is követni fogják.

Azoknak vallatása, a' kik Dec. 2-dik napján a' *Spa-Fieldi* gyűlést oda hagyván *Londonnak* belső városára pusztítani berontottak, még foly, de bajosan; mert nagy megátalkodottsággal viselik magokat az elfogattatott személyek. A' Polgármester jelentést tett a' Belső Ministernél Lord *Sidmouthnál*, hogy telyességgel semmi bizonyost ki nem lehet tanulni a' lázzasztókról, ha tsak a' közönség előtt a' város tanátsházában nem fog folytatatni az ő vallatások: melyhez képepest meghatározatott, hogy Dec. 10-dikén ott, és a' közönség előtt kezdjék folytatni. De, mint a' későbbi, úgymint Dec. 13-dikán indúlt levelekben olvassuk, még addig így sem vehettek volt ki belőlök semmi bizonyost. Egygyik sem akarja bünösnek vallani magát. Egygyik azzal menti magát, hogy ő tsak történetből vetődött a' garáználkodók közzé. A' másik azt erőssíti, hogy ő nem hogy a' fármázásban való részesülésre, hanem inkább a' többeknek tsilapításokra ment oda. A' harmadik tsak az utzárol vette vala fele az ő elfogattatásakor nálla találtatott fegyvert, de telyességgel nem olyan czélzással, hogy valami hasznát vegye, ezen alkalmatossággal. *Preston*, a' *Spa-Fieldi* gyűlés' biztosságának Titoknokja, nagyon fennjáró gondolkodású személyt jádzik. Azt mondja, hogy ő ezután is mind azokat fogja tselekedni, a' mit eddig tselekedett; a' hármasszínű pántlika-bokréta az ő kaplapján éppen semmi támadásnak jeléül nem szolgált; ő a' megtörtént rendeletlenségekben nem tsak hogy semmi részt nem vett, hanem azokat maga sem hagyja helybe; 's az ő egész iparkodásának tsak az a' célja, hogy a' szerentsétlenségnek, melly az ő házáján fekszik, véget lehessen vetni, 's a' többi. — "Igen de (így szólott egy ízben hozzájok a' Polgármester), nékem bizonyos tudósításaim vagynak affelől, hogy

azok, kik a *Spa-Fieldi* gyűlést oda hagyván fenyegetődzve és nagy sebességgel a' belső városnak vették útjokat, oly célzással voltak, hogy ott fegyvert szerezzenek, 's ezen fegyverekkel a' *Spa-Fieldi* gyűlésbe ismét kimenvén, ezeket a' még ott lévők között kioszszák, s azután irtóztató plánumaikat munkába vegyék.

Az ifjú *Watsonra* nem 100, hanem 500 font Sterling jutalmat hirdettek - ki. London mellett már két ifiat fogtak-el, a' kik hozzá nagyon hasonlitanak, de ki jött, hogy egygyik se' ő légyen. Az egygyik úgy mutatja, hogy görögül, deákül, 's Frantziául is tud; de a' nevit és lakhellyit vakmerően eltitkolta; azt szabadon botsáttották, minthogy semmi ki nem jött ellene. A' másikat még benntartóztatták, részszerént azért, hogy sok pénzt találtak nálla, a' melly eránt nem tudta magát jól kimenteni, 's önnön személyéről tett nyilatkoztatásaiban is hazudott.

Annak megakadályoztatására, hogy a' *Spa-Field* nevű gyűlés' alkalmatosságával Dec. 2-dikán *Londonban* történt lármának hire országnak távollévő részein nyúghatatlanságra 's további lármázásokra is okot ne szolgáltatasson, még azon estve ilyen bírádást indított széllyel a' Belső Minister az országnak minden részeire: —

„*London Dec. 2-dikán, 1816.* Az itt történt dolgokrol kétségkívül nagyított hírek fognak az országban elterjesztetni. Az országglószék leg foganatosabb politziai és katonai eszközöket vett elő, hogy minden szerentsétlenséget megakadályoztatni lehessen; 's ha talám az ország' belső részein mutatni találnák magokat a' nyúghatatlankodásnak jelei ezen esetben; is hasonló foganatos következései fognak lenni a' hasonló jó vigyázásoknak 's jó rendeléseknek.“

Skótzsiának *Bunde* városában December 4-dikén száz élésáruló börtöket felprédálván a' nép' salakja, azután *Lindsep* nevű gabonakereskedőnek házára ment 's azt is kiprédálván felégette. Tsak szép beszéd-

del 's ígéretekkel lehetett a' népet megengesztelni. A' következett napon tanácsot tartottak a' város' tehetősebb lakosai, azeránt, hogy miképpen segíthessenek lakostársaiknak inségeiken. — *Londonban* Dec. 9-dikén estve és éjjel néhány helyeken történtek holmi erőszakoskodások. Néhány börtösöknek ablakaikat behajgálták; néhány hus- és gyümölcs-áruló börtöket kiprédáltak; hasonlóképpen tselekedtek egy kenyérsütővel és serkortsmarossal. Szerentse, hogy a' gabonaáruló piatzokon minden féle gabonának árra szállani kezdett.

A' *Londoni* újságokban *Hunt* nak a' *Spa-Fieldi* Orátornak egy levele jött - ki, melly a' *Londoni* Polgármesterhez *Woodhoz* szoll, 's a' melyben ezeket mondja *Hunt*: ő meggyőződve van affélől, hogy mind azok az eszközök, mellyek a' közönséges inségnek elháríttatására elővétettethetnek, annak tsak kevés szempillantatokig tartandó könnyebbítettésére fognak szolgálni, ha tsak a' népnek a' *Reformatio* által egy olyan Parlamentum nem adattatik, mellynek tagjait a' nép minden esztendőnként való választás által megújítsa. Azonközben kéri *Hunt* a' Polgármestert, hogy küldjön hozzá vagy két olyan hajós legényt, kiknek niatsen élelmek, és ezeknek, kevés munkáért, ezen télen lakhellyet és eledelt fog adni. Tsak azt köti - ki, hogy olyan hajós legényeket küldjön, a' kik nem erővel fogattattak volt a' szolgálatra, 's a' kik örökké józanok voltak. A' mi őtet magát illeti, ő maga is (írja *Hunt*) most igen vékony állapotban van, a' falusi szép házát eladni kénytelenítettvén, egy kajbába vonta - meg magát; lovait eladni, 's három inasait elbótsátani kénytelenítettott. — A' Polgármester ezeket válaszoltatta néki egy Titoknokja által: — „Az Országglószék maga gondoskodik az *Ángliában* tartzkodó hajós legényekről; ott, a' hol laknak segedelmet kapnak; *Hunt* úr találhat a' maga környékein elegendő szegényeket, a' kik eránt a' maga *Philantheropicus*

(emberszerető) hajlandóságát egész mérték szerént gyakorolhatja.“

December' 13-dikán az ifjú *Watson*-nak egy levelét hordozták széllyel *Londonban*, de ezt nem tartja a' közönség valószínűséggel az ő levelének lenni. Ez a' levél is a' Polgármesterhez van írva. Azt mondja benne *Watson*, hogy ha neki adják az ő elfogattatására kitett 500 forintokból álló jutalmat, ő maga elő fog önként állani, mert ő nem az az ember, a' ki *Platt* nevű úrra a' *Beckwith* kovács' fegyveres boltjában réá lőtt. Csak valamelyik Politikai tiszthez, kell (így szoll *Watson*) letenni az 500 font Sterlingeget, mert utána fog ő maga menni.

Windsorban azon abroszokból és asztalkeszkenyőkből, mellyeknek az 1814-dik esztendőben a' békeség' helyreállítására nézve tartatott közönséges vendégség' alkalmatosságával hasznokat vettek, lepedőket varattak, és 1816 ban Dec. 4-dikén 85 oda való szegények között kiosztatták.

Londonból, Dec. 7-dikén este, számos Ministerekből álló kabinéti tanácskozás után, Kurirt küldöttek által *Parisba*. Mondják, hogy a' Frantzia országlozéseknek azon kívánságára vitt választ ezen Kurir, melly a' Frantzia ország' nemely departamentjeit elfoglalva tartó seregeknek kevesítettését illeti.

A' *Morning-Post* nevű ujságlevelek azt javasolják, hogy a' patkányokat jó lenne mind kiirtani Angliából, aszzerént, mint a' farkasokat elpusztították. Azt mondják ezen levelek, hogy ebből nagy haszon következne, minthogy a' kár, mellyet egyegy patkány egy héten teszen, legalább is két font gabonára betsültethetik. Javaslja az író, hogy minden patkánynak a' fejiért kell igérni két potrát jutalomúl. Csak arra felejtette-el megtanítani az embereket, hogy miképpen kell leg könnyebben szert tenni a' patkány fejekre.

A' *Szent Helenáról* érkezett legújabb hírek *Oktober'* 25-dikéig terjednek. A'

szigeten semmi újság nem történt. *Bonaparte* egészséges. Mondják, hogy *Pistowsky* nevű Lengyelnek, a' ki igen nagy hajlandósággal viseltetett bozzá, kiadták az utát. — A' *Bonaparte'* ezüst asztali készületei nem adattathattak-el. Mondják, hogy már most Angliába akarja küldeni, hogy ott adják-el. Nem tudják, hogy mire céloz velle, mert ha eladathatja is, nem fogják kezébe adni a' pénzt; hanem mint egyéb vagyont, úgy ezt is keresetre fogják fordítani.

Spanyol Amerika.

Az a' Királyi sereg, mellyet az insurgensek (mint már említettük) *Barcellona* mellett megverték valami 1300 to 1500-zig való emberekből, az insurgens sereg pedig 1500-tol fogva 2000-rig való emberekből állott. Az utolsók között számos lovasság is volt. A' Királyi sereg' vesztese, az elesetteket, megebenedetteket, és elfogattatottakat egygyüvé számlálván, valami 8 vagy 9 százra telt. A' verekedés Sept. 10-dik napján történt. A' Királyi részen lévő lakosok, mindeneket oda hagyván, rakásonként futottak *Barcellona*ból *La-Guayra*ba által. *Cumanához* is érkezett-meg vagy két hajó, hasonló futó aszszonyokkal és gyermekekkel rakodva. Ez a' történet *Cumanában* is nagy ijedséget okozott. Hanem minden napon újabb és nagy határozású ütközetet vártak, minthogy a' Spanyol Fő Kapitány *Caraccas*ból minden telhető erővel kiállott a' sikra az insurgenseknek megverésére.

Ezen kedvetlen hírek már nem csak a' *Puerto Cabelló*ból Sept. 16-dikán indult magános levelek, hanem a' *Caraccasi* Királyi újság által is megvalóságosítottak, 's a' történet' mivolta így beszélletik elő: —“ A' *Bolivar'* megverettetése után egy *Skotziából* Amerikába vetődött, most az insurgenseknél szolgáló *Macgregor* nevű Generális, magátegy kisdud sereggel a' Királyi seregek' közzül kivágta, 's az *Araguai* bértzek közzé vonta, sereget ott rendbe szedte, 's a'

szélllyel szaladozott katonákat össze gyűjtötte. A' Királyi seregek ugyan oda is el kísérték őket egy darabig: de végre a' nyomát elvesztvén, a' Generális *Morales* és Oberster *Lopez* vezérlések alatt két részre oszlottak, 's két útra indultak, mellyet *Macgregor* megtudván 's magát az egygyik résznel erősebbnek lenni gondolván, *Lopez* et *Barcelona* mellett megtámadta, a' tsatát megnyerte, *Barcellonába* is bement, onnét a' *Morales* felkeresésére indult, 's őtet, az Oberster *Lopez* seregének maradványával 's más néhány száz emberekkel megerősödve, *Cumanától* 15 mértföldnyire megtalálta, 's ha őtet is megverheti, így *Morales* igen szomorú környűlállások közé fog helyheztesődni, minthogy innét neki *Caraccásig*, valami 90 mértföldnyire kell bátrálni, még pedig *Gerillas*, (erdőkben 's hegyek között ólalkodó) csoportok között, mellyek neki sok kárt tehetnek.

St. Bartholomából érkeztek is már valami tudósítások, mellyek azt erősítik, hogy a' *Macgregor* és *Morales* vezérlések alatt lévő seregek között már megtörtént volna az ütközett, hogy *Macgregor* itt is győzedelmeskedett volna, hanem hogy ő is és *Morales* is elesett volna, 's a' győzedelmes insurgenseket már most Generális *Smith* vezérlené: hanem még mind ezeknek a' híreknek megvalóságosulása kívántatik. — *Bolivárról* nem írják hova lett.

Északi Amerika.

Az itt kijövő, hivatalszerént való, *National Intelligencer* nevű ujság, melly az Országlószék' ujsága, még máig sem tett semmi emlékezetet azon történetről, melly a' *Mexikói* öbölben a' *Tirebrand* nevű Amerikai hajó, és néhány *Spanyol* hadi hajók között előfordult: hanem a' több ott kijövő ujságok még ma sem szüntek-meg tele torokkal kívánni a' *Spanyol* ország ellen való hadakozást. Az *Angliai* ujságok közül ellenben némelyek csak mint meséről úgy emlékeznek ezen egész történetről,

midőn azonközben nagyon fontosnak tetszett nékiek egy más környűlállás, melly a' *Philadelphiában* lévő *Kolslow* nevű Orosz Konzult illeti. Ezen az uron a' történet, hogy őtet valami *Criminalis* dologra nézve fogságra tették, de nem soká elbocsátották. Az ott lévő Orosz Követ ugyan kérdést tett az Amerikai széknél, és azt kívánta, hogy adja okát, miért sértette-meg ily nagyon a' követségi személyeknek szent jusokat: de a' melly nehézséget az Amerikai Országlószék legjobbnak találta, egyenesen a' *Petersburgi Udvar*' eleibe való terjesztés által elhárította. — Nagyon a' szíveken fekünni látszik ugyan ezen *Londoni* újságvelekeknek még egy más tárgy, melyről hasonlóképpen sokat irtak a' napokban, 's azt mondják, hogy talán ennek is hadakozás lehet még a' következése *Frantzia* ország és az Amerikai Egygyesült Státusok között. Lássuk 'hát, hogy mi ez a' nagy dolog? — az, hogy a' *Baltimorei Postamester* egy vendégségben így köszönte-el a' poharat: — "Élienek a' számkivettett *Frantziák*, az ő hazájok' kevélysége, *Amerikában*."

Spanyol Ország.

Valamint *Madridbol* a' *Frantzia* Követ, úgy *Párisbol* is elútazott, engedelemmel, a' *Spanyol* Követ.

Hayti (Szent Domingo).

Ide *Frantzia* országból egy Frégát érkezett-meg, melly egy Biztost vitt oda a' *Frantzia* Országlószéktől, *Pethionhoz* és *Kristofhoz*, a' két új uralkodókhöz. Mondják, hogy *Pethion* egyéb eránt igen betűletesen fogadta ezt a' Biztost; audientziát adott neki: hanem legelőbb is ezt kérdevéntőle, hogy van-e arra való telyes és tökéletes hatalma, hogy *Hayti* szigetének függetlenségét a' *Frantzia* országlószék' nevében megismerje? 's ezen kérdésre a' Biztos azt felelvén: hogy *nintsen* — erre *Pethion* azt mondotta, hogy így tehát egygyütt semmi szavok *nintsen* — 's igen szépen meg-

hajtván magát, vissza ment a' kabinéjibe.

Pert-au-Princebol Pethiontol Cap. *Henribe* vette útját ezen Biztos. Megváltik hogy miképpen fogja itt fogadni *Henrik Király*.

Erről a' szigetről ilyen rajzolatot olvasunk a' világnak ezen részéből érkezett legújabb tudósításokban: — “Ennek valamint a' *Henrik Király* úgy az *Elölülő Pethion* alatt lévő részében is legrettenetesebb oltalmazó készülétek tételnek. Itt minden ember katoná; mindennek fegyvere van. Minden házak' és kajbák' ajtaik felibe, melyek itt mind fából vannak épülve, egyegy szurkos koszorú van felszurva. Minden 14 esztendőn felyúl lévő férfi személy a' katonák közzé beirattatva lévén, megesküszik, hogy mihelyest valamely ellenségnek a' szigetre lett kiszállását meghallja, házát vagy kajbáját azonnal meggyújtja, és maga, minden felkelhető vagyonával, feleségével 's gyermekeivel egyetemben, az ország' belső részein lévő hozzájuk járulhatatlan kősziklák közzé fut. Minden *Szeretsen* természetszerént tunya; nem dolgozik többet, csak a' mennyivel élelmit megkeresi. Nem kap sem gazdagságon sem fekvő jészágon. A' kalapján egy darab paszománt, a' vállain hasonló tsukor, 's a' tarka posztóbol való ruha, kielégítik egész kedvit; pedig a' *Haytiak* mind ezeknek bőségiben vagynak az ő mostani uraik alatt. Mi indithatná a' világon ezen *Szeretsenket* arra, hogy azokat ismét befogadják, a' kik őket akkor, mikor itt urak voltak, másoknak számára dolgozni kényszerítették? — *Henrik*, örökös Király; *Pethion* pedig, a'

szigetnek azon a' részén, melly magának Respublikai országlást választott, *Elölülő* és holtáig való *Generális*. Erejekre és hatalmakra nézve tsaknem egy formák: — egygyik sem bír határnelkülvaló hatalommal. Minden alattvalóik katonák lévén, senki nem szenved, hogy méltatlanul bánnyanak velle; és valamint *Pethionnak* úgy *Henriknek* is valósággal nagyon kell vigyázni, hogy ezen tekintetben szelességből vagy mérgében ne hibázzék. Tsak kevés gyanakodás elegendő lenne arra, hogy *Pethion* vagy *Henriket* az ő gyanakodó Szeretseneik megöljék. Felteheti-e azt valaki, hogy ezen Szeretseneket, ilyen hajlandóság mellett valaki vízre vihesse? Gondolhatni-e azt, hogy ezek egy oly Követet befogadhatnának vagy megszenvedhetnének, a' kinek nintsen telyes hatalma arra, hogy az ő függetlenségeket megismerje? — *Pethion* tsak a' múlt Sept. 14-dikén nevezték az ő alattvalói, holtig való *Elölülővé*.

H i r a d á s.

A' 4-dik számú, 's a' Császár nevet viselő *Ulánus Regiment*hez egy, a' maga mesterségében tökéletesen jártas, nőtelen, magyar nyeregjártó kerestetik. Az ezen szolgálattal öszszakaptsolt haszonvételek, 17 forint állandó hónapi fizetésből, ingyen való szállásból, fából, és naponként egy kenyérportzióból állanak; 's ő a' hatonaéletre való leköteltetéstől szabad marad. A' kik ezen szolgálatot megnyerni kívánnyák, 's a' megkívántató feltételekről szólló bizonyosglevelekkel bírnak; azok a' fentiszteelt *Regiment Kommandójánál Magyar Országban, Zemplén Vármegyében Sáros-Patakon*, jelentsék magokat.

- Dec. 27-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltótzédulában 353 1/4 forintot,*
 — egy *Császári aranyért.* — fl. — kr. — *Egy Hollandus aranyért 16 fl. 51 kr.*
Dec. 28-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzédulában 351 1/2 forintot,
 — egy *Császári aranyért* — fl. — kr. — *Egy Hollandus aranyért* — fl. — krt.
Dec. 30-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzédulában 354 1/8 forintot,
 — egy *Császári aranyért* — fl. — kr. — egy *Hollandus Aranyért* — fl. — krt. adtak.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

B é t s.

Austriának egy igen nagy és érdemes törvényes embere, Cs. K. valóságos Titkos Tanácsos, a' Szent István Magyar Királyi Rend Nagy Keresztese, a' törvényes dolgok' Udvari Biztosságának Elölülője, az Ország' Fő Itélő Birája, 's az Alsó Austriai Itélőszék' Elölülője, Nemes Haan Wilhelm Mátyás ő Excellentiája, a' lefolyt Dec. 10-dik napján, életének 80-dik esztendejében meghalálozott.

Status és Conferenzialis Tanácsos *Hudalist*, Báró *Lederer*, *Mikos*, és Ritter *Schüller* Urak, az ezen hivatallal összekötve levő hitet e' hónap' 8-dikán letették az ő Cs. K. Felsége kezébe.

Nemzeti Bankó.

Az Austriai Nemzeti Privilegiált igazgatói tisztség közönségesse teszi, hogy a' kisebb számú Bankó-Biztosság' ajánlására a' Státus Fő Administratziója által tétetett intézetek szerént, az ezen esztendő Decem-berének 21-dik napjáig papirospénzben betétetett Aktziákért, Pátensszerént ígértetett, Conventziós pénzben 2 és $\frac{1}{2}$ per Cent interestek, a' betételnek napjától fogva számlálván Decemb. végéig eső summákban kifizettetnek. Melyhezképpent az Aktzionáriusok az 1817 dik esztendő Januariusának 2-dik napjától fogva a' nekik tartozó interest-summákat, az Aktziák' betévő kassájánál, stempeles megnyúgtató levél mellett, 's az Aktziákrol nállok találtató kötelező irást elő mutatván, felvehetik. Költ Bétsben Dec. 26-dikán, 1816.

Gróf Nemes *Ádám*, ideig való Bankókormányozó.

Geymüller J. H. ideigvaló B. igazgató.

Hornbostel G. Chr. ideigvaló Bankó-igazgató.

Nevezetes Redutbal vala *Bétsben* Dec. 26-dikán éjjel, az itt lévő szegények' javára. *Lotteriai* nyerések is voltak velle össze köttetve, 200 nyerő czédulákkal. A' nyerések között a' nevezetesebb volt egy arany óra, egy ezüst tányér, egy ezüst rá-más tükör, ' egyéb apróbbak. A' kijadás így esett: Mikor a' vendégek a' bálba bementek, 's számot váltottak, fizettek öt forinto', mellyért kaptak azon számra két czédulát. Egygyiket oda kellett adni az ajtónál a' behotsáttatásért; a' másikat megtartották. Annyi szám, a' hány vendégek voltak, azután egy edénybe tétetett. Egy más edénybe tettek a' 200 nyerő czédulákat. A' kivonás 12 óratájban kezdődött a' nagy szalában. Két kis leány vonta - ki, egygyik, a' bemenetelért való számczédulát, másik a' nyerést, 's nem tsak kikiáltották mindenkor, hogy e' vagy ama szám nyeri ezt vagy amazt, hanem egy telegraf azonnal megvilágosított számokkal is megmúttatta a' sokaságnak mindenkor a' kijött számot. Ez így folyt mind addig, míg a' 200 nyerés véghez ment. Melly számosan lehetek a' vendégek ezen bálban, megítélhetni abból, hogy 26,330 forint gyűlt - be a' kassába, a' melybe a' Bavarai Király ő Felsége is 50 aranyokat küldött aranyban, 's minthogy a' lotteriában is két nyerést kapott, tehát ezeket is 12 aranyokkal méltoztatott ő Felsége, az említett szegénység javára, kegyesen megfizetni.

A' Magyar Kurirnak egy *Bétsi Magyar* jó akarója, ezeket adá néki által a' kinyomatásra: —

Reménylem nem veszi rossz néven az Újságolvasó Erd. Közönség, ha egy Bétsi Magyar, a' ki magáról azt vallja, hogy Grammatikából tanult így írni Magyarúl a' mint ír; a' M. Kurir 51 dik Számú árkusában (az *Ungvári* levél végén) a' Helyesírásról tett Jegyzésre ekként felel.